

РЕОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ ЯК ЗАСІБ ЇЇ САНАЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Банківська система є важливою складовою фінансово-кредитної системи держави, стратегічна роль якої зумовлена такими функціями: залучення заощаджень населення, контроль за дисципліною у витрачаннях коштів, гармонізація системи платежів в економіці. Виконуючи ці функції в процесі своєї поточної діяльності, банки тим самим реалізують економічні інтереси суспільства.

Саме тому держава зацікавлена в тому, щоб банківська система діяла ефективно, злагоджено і стабільно. Серед факторів, які впливають на фінансову стійкість банків та викликають зниження ліквідності, платоспроможності та конкурентноздатності банків, перше місце посідає низька якість банківських активів.

Якщо вдосконалення управління, продаж активів, зниження витрат та додаткове вливання капіталу, а також санаційні заходи не дають очікуваних результатів, ефективним для покращення ситуації може виявитися застосування реорганізації банківської установи.

У вітчизняній економічній науці питання реструктуризації та реорганізації комерційних банків досліджували такі вчені, як В.І. Міщенко, І.М. Вядрова, А.В. Шаповалов, Г.А. Тосунян, З.М. Васильченко. Правові аспекти банкрутства юридичних осіб вивчали: М.І. Тітов, О.М. Бірюков, В.А. Малига, В. Джунь, Г.В. Пронська, В.М. Гайворонський. Однак організаційно-правові аспекти реорганізації банківських установ в українській правовій науці практично не аналізувалися, тому наукові дослідження в даній сфері залишаються актуальними.

В загальних рисах порядок проведення реорганізації передбачений в Законі України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 та Положенні про застосування заходів впливу за порушення банківського законодавства, затвердженому постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 369. Більш детально процедури реорганізації були врегульовані Методичними рекомендаціями про порядок реорганізації, реструктуризації комерційних банків, затвердженими постановою Правління НБУ від 09.10.2000 № 395. Проте даний нормативний акт сьогодні втратив чинність, тому фактично в правовому регулюванні процесу реорганізації банків існує прогалина.

Згідно із законодавством України реорганізація банку – це злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов’язків правонаступникам. Залежно від того, хто є ініціатором реорганізації, виділяють добровільну (за рішенням власника банку) та примусову (за рішенням Національного банку України) реорганізацію. За змістом реорганізація проводиться у формі злиття чи

приєднання (об'єднувальні форма реорганізації), поділу чи виділення (розподільчі форми) або перетворення.

Процедура реорганізації банків є досить складною і включає три етапи: підготовчий, етап власне реорганізаційних заходів, завершальний.

Для того, щоб процеси реорганізації не мали стихійного характеру і на кожному етапі здійснювалися відповідно до законодавства, окремі положення, що містяться в різних нормативних актах, слід було б розширити та конкретизувати в окремому законі або нормативно-правовому акті Національного банку України, спеціально присвяченому організаційно-правовим процедурам реорганізації банків як примусової, так і добровільної. Особливу увагу слід звернути на такі аспекти, як процедура об'єднання банківських установ різної організаційно-правової форми, порядок конвертації акцій банків, що об'єднуються, порядок повідомлення кредиторів і вкладників про рішення загальних зборів щодо реорганізації банку тощо.

Список літератури

1. Белых Л.П. Устойчивость коммерческих банков. Как банкам избежать банкротства. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1996. – С. 21.
2. Васильченко З.М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація. – К.: Кондор, 2004. – С. 108.
3. Слав'янська Н. Капіталізація комерційних банків: стан і перспективи // Банківська справа. – 2001. – № 1.
4. Bank Mergers And Acquisitions. Prof. Otto Sobek, CSc. Banking Journal BIATEC. – v.8 // <http://www.nbs.sk/BIATEC/SOBAN.PDF>.

Василенко, Ю.В. Реорганізація банківської установи як засіб її санації: організаційно-правові аспекти [Текст] / Ю.В. Василенко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – С. 104-106.